

דוד המלך קם בחצות לילה להודות לה' על הצלת ישראל בדם פסח ודם מילה!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

יז יד): "וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר". ובמצות קרבן פסח כתוב (במדבר ט ג): "והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרתה הנפש ההוא מעמיה". וצריך להבין הענין בזה.

בפשטות יש לומר הביאור בזה, כי מאחר שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים בזכות דם פסח ודם מילה, אשר אז לקח אותנו הקב"ה לו לעם ונתן לנו את תורתו, ככתוב (שמות ו ז): "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים". נמצא כי מי שאינו מקיים ב' מצוות אלו, מגלה בזה שאין לו חלק ונחלה בתוך כלל ישראל שנבחרו לעם בזכות מצוות אלו, על כן הוא נענש בעונש כרת שלא יהיה לו חלק ונחלה בתוך ישראל.

נפלא מה שכתב בזה ה"שפת אמת" (שבת הגדול שנת תר"ס):

"מצות הפסח מצוה ראשונה שנצטוו בני ישראל אחר מצות המילה שניתנה לאברהם, ואלו ב' המצוות מיוחדים שנענשין עליהם כרת, ממילא משמע שעיקר חיות איש ישראל על ידי אלו המצוות, הגם שנאמר על כל המצוות (ויקרא יח ה) יעשה אותם האדם וחי בהם, אבל עיקר החיות על ידי אלה הב' מצוות, ועליהם נאמר בדמיון חיי בדמיון חיי ב' פעמים, כמו שפירש בתרגום בדמי מהולתא ובדמי פסחא."

כלומר ה"שפת אמת" מבאר הטעם שבחר הקב"ה בב' מצוות הללו להוציאם ממצרים, כי מאחר שהמבטל ב' מצוות אלו מתבטלת חיותו בבחינת: "ונכרתה הנפש ההיא מישראל", אם כן מרובה מדה טובה שהמקיים ב' מצוות אלו יש בהן סגולה להחיות את האדם, לכן בחר הקב"ה בב' מצוות הללו להציל את ישראל ממות לחיים, וזהו שדורש המדרש כפל לשון הכתוב: "ואומר לך בדמיון חיי ואומר לך בדמיון חיי" – דם פסח ודם מילה, שיש בכוחם להחיות את האדם.

תכלית העבודה

מסירות נפש של חיי תורה

כדרכה של תורה נראה לומר מהלך חדש, בביאור הענין שבחר הקב"ה להוציא את ישראל ממצרים בזכות שתי מצוות אלו דם פסח ודם מילה, על פי מה ששמעתי ממור"ר כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א, בדרשת התעוררות שנשא לפני בעלי תשובה בישיבת תורה ואמונה (שנת תשמ"ב) לפני ראש השנה, לבאר הקריאה ביום ב' של ראש השנה פרשת עקידת יצחק, וממשיכים בקריאה מה שכתוב אחרי העקידה (בראשית כב כ):

"ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר, הנה ילדה מלכה גם הוא בניס לנחור אחיך, את עוץ בכורו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם, ואת כשד ואת חזו ואת פלדש ואת ידלף ואת בתואל, ובתואל ילד את רבקה שמונה אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם, ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם הוא את טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעכה."

ותמה על כך התייחס מה שקוראים את פרשת העקידה, הרי זה כדי לעורר את הזכות

תרגום יונתן: הקב"ה צוה לערבב דם פסח ודם מילה, ולתת שניהם יחד על שתי המזוזות והמשקוף

פרקי דרבי אליעזר: "בזכות דם ברית מילה ודם פסח גאלתי אתכם ממצרים, ובזכותם אתם עתידים ליגאל בסוף מלכות רביעית"

כפל לשון הנביא: "ואומר לך בדמיון חיי" בגאולת מצרים, "ואומר לך בדמיון חיי" בגאולה העתידה

מדרש: "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך", משפט למצרים וצדקה לישראל בזכות דם פסח ודם מילה

ויגאלו, ונתת להם שתי מצוות שיתעסקו בהם ויגאלו, ואלו הן דם פסח ודם מילה. אמר רבי לוי באותו הלילה נתערב דם הפסח עם דם המילה, שנאמר (יחזקאל טז ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיון ואומר לך בדמיון חיי ואומר לך בדמיון חיי."

והנה מה שאמר רבי לוי: "באותו הלילה נתערב דם הפסח עם דם המילה", נראה ברור שכוונתו כמו שפירש בתרגום יונתן, שנצטוו ישראל לערבב דם פסח עם דם המילה ולתת אותם על המשקוף ושתי המזוזות, אולם מה שמבואר במדרש כי דוד המלך קם כל חצות לילה להודות לה', על הצלת ישראל בזכות דם פסח ודם מילה צריך ביאור, הן אמת כי מה שהודה לה' על כך דוקא בחצות לילה מבואר היטב, שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב (שמות יב כט): "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים".

והנה באותו זמן בחצות לילה פסח הקב"ה על בתי בני ישראל בזכות דם פסח ודם מילה שעל המשקוף ושתי המזוזות, על כן דוקא בחצות לילה דבר בעתו מה טוב להודות לה' על הצלת ישראל באותו זמן. אולם עדיין צריך ביאור, מה ראה דוד המלך על ככה להודות לה' כל חצות לילה, על המשפט שעשה הקב"ה באותו זמן עם בכורי מצרים, והצדקה שעשה עם ישראל שהצילם בזכות דם פסח ודם מילה.

מילה ופסח

ב' מצוות שיש בהן כרת

נקדים לבאר מה שבחר הקב"ה דוקא בשתי מצוות הללו דם פסח ודם מילה, כדי להוציא בזכותן את ישראל מגלות מצרים, על פי מה שמצינו חידוש גדול בשתי מצוות עשה הללו שלא מצינו בשום אחת מרמ"ח מצוות עשה, כי בכל מקום שמצינו בתורה עונש כרת, הוא רק על מי שעובר בקום ועשה לעשות מה שהזירה התורה שלא לעשות, כמו המחלל את השבת או שאוכל ביום הכיפורים.

אבל מי שנמנע מלקיים מצוות ה' בשב ואל תעשה, לא מצינו עונש כרת רק בשתי מצוות הללו פסח ומילה. במצוות מילה כתוב (בראשית

מוסיף על כך "בעל הטורים" שענין זה רמוז בכתוב: "והיה הדם לכם לאות על הבתים", שכן לכ"ם בגימטריא המילה"ה. וכן כתב "בעל הטורים" עוד על הכתוב (שם יב כב): "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מן הדם אשר בסף", וכתב "בעל הטורים": "מ"ן הד"ם בגימטריא דמ"י מיל"ה".

ומצינו לכך מקור נוסף ביתר הרחבה בפרקי דרבי אליעזר (פרק כט), כי לא רק שנגאלו ממצרים בזכות דם פסח ודם מילה, אלא גם הגאולה העתידה תהיה בזכות ב' מצוות אלו:

"מכאן אתה למד שבני יעקב היו נמולין ומלו לבניהם והנחילוה לחק עולם, עד שעמד פרעה הרשע וגזר עליהם גזירות קשות ומנע מהם ברית מילה, וביום שיצאו ישראל ממצרים נימולו כולם מגדול ועד קטן, שנאמר (יהושע ה ה) כי מולים היו כל העם היוצאים וגו', והיו לוקחים דם מילה ודם פסח והיו נותנין על משקוף בתיהן.

וכשעבר הקב"ה לנגוף את מצרים וראה את דם הברית ודם הפסח נתמלא רחמים על ישראל, שנאמר ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיון, ואומר לך בדמיון חיי ואומר לך בדמיון חיי. אמר רבי אליעזר אומר, וכי מה ראה הכתוב לומר שני פעמים בדמיון חיי, אלא אמר הקב"ה בזכות דם ברית מילה ודם פסח גאלתי אתכם ממצרים, ובזכותם אתם עתידים ליגאל בסוף מלכות רביעית, לכך נאמר שתי פעמים בדמיון חיי".

"חצות לילה אקום להודות" על דם פסח ודם מילה

ועתה בא וראה מה שמצינו דבר פלא במדרש (רות רבתי ו א), כי דוד המלך ע"ה קם כל חצות לילה להודות לה', על שהציל את ישראל ביציאת מצרים בזכות דם פסח ודם מילה, ודרשו כן על הפסוק (ק"ט סב): "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך".

"על משפטי צדקך, משפטים שהבאת על המצריים וצדקות אשר עשית עם אבותינו במצרים, שלא היו בידם מצוות להתעסק בהם

פרשתנו פרשת בא בציווי שצוה הקב"ה את משה רבינו, שימסור לישראל מצות הקרבת קרבן פסח כהכנה לקראת יציאת מצרים כתוב (שמות יב ז):

"ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אותו בהם... ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה, והכיתי כל בכור בארץ מצרים... והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם, וראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכותי בארץ מצרים".

והנה אחר כך כשמסר משה רבינו את הציווי לכלל ישראל כתוב (שם שם כג): "ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף, ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם". משמע מלשון הכתוב כי "את הדבר הזה", מופנה על נתינת הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ועל כך אמר שתהיה "לחק לך ולבניך עד עולם".

ותמה ב"אור החיים" הקדוש: "הנה פשט הכתוב יגיד, כי גם לדורות יצו דברים האמורים בענין, ולא ראינו שעשו כן קדמונינו, גם רבותינו לא צוו לעשות כן". וכן הקשה ב"דרשות חתם סופר" (ח"ב דף רסד טור ב ד"ה מקרא): "הלא זה קאי אמשקוף ומזוזות, וזה לא יהיה עד עולם שאינו נוהג לדורות".

וכבר הרגישו בכך הרמב"ן והאבן עזרא, ופירשו בדרך הפשט שאין הכוונה על נתינת דם הסמוך לו אלא על מצות הקרבן הפסח, אך לפי זה צריך ביאור מה שאיחר משה רבינו לומר דבר זה, רק אחרי שצוה להם על נתינת הדם על המשקוף ושתי המזוזות, משמע שביקש לרמוז להם בכך שרעיון נתינת הדם על הפתח שייך גם לדורות עולם, וצריך להבין הענין בזה.

דם פסח ודם מילה

על המשקוף ושתי המזוזות

נקדים מה שהביא רש"י (יב ו) בשם המכילתא:

"היה רבי מתיא בן חרש אומר, הרי הוא אומר (יחזקאל טז ח) ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו, ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם שם ז) ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצוות דם פסח ודם מילה שמלו באותו הלילה, שנאמר (שם שם ו) מתבוססת בדמיון, בשני דמים".

והנה בענין זה מצינו חידוש גדול בתרגום יונתן על הפסוק (שמות יב ג): "והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם", שהקב"ה רמוז בציווי זה שיערבו את דם הפסח עם דם המילה, ויתנו את שני הדמים על המשקוף ועל שתי המזוזות: "ויהי דם נכסת פסחא וגזרת מהולתא מערב לכוון, למעבד מיניה את על בתיא דאתון שריין תמן", פירושו: "והיה דם שחיטת הפסח וברית המילה מעורב לכם, לעשות ממנו אות על הבתים שאתם שרויים שם".

של עקידת יצחק לזכות את ישראל בדין, אבל מדוע בחרו לקרוא גם כל אלו השמות של עובדי עבודה זרה, הן אמת שרש"י פירש (שם כב כג): **"ובתואל ילד את רבקה, כל היחוסין הללו לא נכתבו אלא בשביל פסוק זה"**, אולם עדיין צריך ביאור האם היה כדאי להזכיר כל מרעין בישין אלו בראש השנה רק כדי להזכיר לידת רבקה.

וביאר בדברי קדשו, על פי הידוע מספרים הקדושים כי ישנם שני מושגים של מסירות נפש על קיום התורה, סוג אחד של מסירות נפש הוא כאשר האדם מוכן ומזומן למסור נפשו בפועל ממש כדי לקדש שם שמים, כמו שמצינו אצל אברהם אבינו שמסר נפשו על קדושת השם כשזרקו נמרוד בכבשן האש, וכן יצחק אבינו שמסר נפשו בעקידת יצחק להיות קרבן לה'.

אולם יש סוג אחר של מסירות נפש, שאדם חי בעולם הזה חיים של תורה במסירות נפש, כלומר שעוסק בתורה וקיום המצוות בעמל ויגיעה שהוא בבחינת מסירות נפש, כמו שמצינו בגמרא (ברכות סג:): **"אמר ריש לקיש, מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל"**, שאין הכוונה שימית עצמו ח"ו בפועל ממש, אלא שימית את כל התאוות ועניני עולם הזה של הגוף והחומרי.

עקידת יצחק ולידת רבקה

על כן בראש השנה שהוא יום הדין שהקב"ה יושב כמלך על כסא משפט וכל באי עוברים לפני כבני מרון, לתת חשבון הנפש על כל אשר עשו במשך כל השנה, קבעו חכמינו ז"ל לקרוא בתורה על שני סוגים הללו של מסירות נפש, כי פרשת עקידת יצחק היא לקח נשגב על מסירות נפש בפועל ממש, כפי שיצחק אבינו היה מוכן ומזומן להישרף על המזבח כעולה כליל לה'.

אולם אחר כך אנו קוראים מה שבישר הקב"ה לאברהם על לידת רבקה בין כל הרשעים הללו, כי למרות שגדלה בסביבה של רשעים שרדפו אחרי הבלי העולם הזה, בחרה לפרוש ממעשיהם ולעבוד את ה' בחיים של מסירות נפש, כמו שפירש רש"י על הכתוב (בראשית כה כ): **"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לכן הארמי לו לאשה"**. מתמה רש"י: **"וכי עדיין לא נכתב שהיא בת בתואל ואחות לכן ומפדן ארם, אלא להגיד שבחה שהיתה בת רשע ואחות רשע ומקומה אנשי רשע ולא למדה ממעשיהם"**.

לכן אנו קוראים פרשה זו בראש השנה, כדי ללמדנו שאין הקב"ה חפץ במות איש ישראל בפועל ממש, שהרי לפי הלכה פקוח נפש דוחה כל המצוות, מלבד ג' עבירות החמורות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, משמע שאין הקב"ה חפץ במות האדם, ומקרא מלא דיבר הכתוב (ויקרא יח ה): **"ושמרתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה'",** אלא תכלית הנרצית היא שיעבוד את האדם במסירות נפש בעודו בחיים, אלו תוכן דבריו הקדושים.

"עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו"

ויש להעיר בזה ממה שכתב ב"מחצית השקל" בפירושו על ה"מגן אברהם" (או"ח סימן תקצ"א ס"ק ז) לבאר הנוסח בתפלת מוסף לראש השנה: **"ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח"**, וקשה מדוע אין אנו מזכירים זכותו של יצחק שכבר היה בן ל"ז שנים ובכל זאת הסכים מרצונו הטוב לעלות על המזבח להיות קרבן לה'.

וביאר הענין על פי מה שמצינו במדרש (ב"ר נה א), כי נסיון העקידה היה גדול מכל הנסיונות הראשונים שנתנסה בהם אברהם, ותמה על כך ב"נזר הקודש" על המדרש (שם), הלא אברהם אבינו כבר נתנסה בנסיון כזה בנסיון הראשון

שלו כאשר מסר נפשו להישרף על ידי נמרוד בכבשן האש, אלא שהקב"ה הצילו ממות לחיים בדרך נס, מדוע אם כן נחשב הנסיון של עקידת יצחק לנסיון יותר גדול מזה.

ותירץ ה"נזר הקודש" כי צער השריפה אינו אלא לפי שעה עד צאת הנפש, אבל לשחוט את בנו יחידו שנולד לו למאה שנה אשר אהב אותו אהבה עזה, הנה אם היה שוחט אותו היה עלול להצטער צער תמידי כל ימי חייו על אבידת בנו, ובכל זאת היה מוכן לגודל אהבתו לה' לשחוט

מצוה זו ממש במסירות נפש, הרי לנו כי דם פסח הוא רמז על מסירות נפש בפועל ממש. יומתק לבאר בזה מה שהביא רש"י (יב ו) בשם המכילתא: **"ולפי שהיו שטופים בעבודת כוכבים אמר להם משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודת כוכבים וקחו לכם צאן של מצוה"**.

הביאור בזה כי עבודה זרה היא אחת מג' עבירות החמורות שיהרג ואל יעבור, על כן התיקון על כך היה שיהיו מוכנים ישראל למסור נפשם בפועל ממש, על ידי שיקחו את הטלה עבודה

כ"ק אדמו"ר מרן מבעלזא שליט"א: בראש השנה קוראים פרשת העקידה שהיא מסירות נפש של יצחק בפועל ממש

אולם אחר כך אנו קוראים על לידת רבקה בין רשעים גדולים, שהיא עבודת ה' במסירות נפש בחיים

דם פסח שהקריבו ישראל את אלהי המצרים, הוא רמז על מסירות נפש בפועל שסיכנו את נפשם

דם מילה שהאדם מצטער בקיום המצוה, הוא רמז על מסירות נפש בעבודת ה' בעודו בחיים חיותו

זרה של המצרים שהיו שטופים בה וישחטוהו לקרבן פסח לה', והרי יש בזה סכנה של: **"הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו"**, ועל ידי זה תקנו מה שנכשלו בעבודה זרה.

"כי עליך הורגנו כל היום"

אולם מצות מילה היא שורש ויסוד למסירות נפש ממין השני – מסירות נפש של קיום ותורה ומצוות בעודו בחיים, והענין בזה על פי מה ששנינו בגמרא (גיטין נז ב): **"כי עליך הורגנו כל היום... רבי יהושע בן לוי אמר, זו מילה שניתנה בשמיני"**. ופירש רש"י: **"דזמנין דמיית"** – שלפעמים הילד מת.

וכתב על זה בשו"ת "חתם סופר" (חיו"ד סימן רמה): **"והנה עינינו רואות שאפילו אחד מאלף ישראלים אינו מת מחמת מילה, וצריך לומר מצוה מגינה ומצלי אבל על פי דרך הטבע היה המיעוט מתים ח"ו"**. אך לפי זה צריך ביאור איך יוצדק לומר על זה: **"כי עליך הורגנו כל היום"**, הלא אנו רואים בפועל שהמצוה מגינה על כל ישראל שלא ימות אפילו אחד מאלף.

ונראה לבאר הענין בזה, כי כאשר נתבונן נראה שמצות מילה היא המצוה הראשונה שאדם מקיים בעודו תינוק בן שמונה ימים, זאת ועוד שהיא המצוה היחידית מכל תר"ג מצוות התורה, שיש בה צער וכאב גדול גופני למי שמקיים המצוה, ולכן נחשבת מצות מילה לאחת מעשרה נסיונות של אברהם אבינו, וצריך ביאור מה שבחר הקב"ה במצוה זו שיש בה צער גדול לאדם.

אך הביאור בזה כי מצות מילה באה להשריש בקרבנו המסירות נפש של חיים, שאינו מוסר נפשו בפועל ממש להישרף על קדושת השם, אלא מקבל על עצמו לחיות חיי תורה ומצוות במסירות נפש של צער וכאב, באופן ששום צער וכאב לא ימנע בעדו מלקיים את רצון ה', ולכן צוה הקב"ה לקיים מצוה זו לתינוק הנולד בן שמונה ימים, כדי להשריש בגופו ובנשמתו לעבוד את ה' במסירות נפש של חיים.

"התהלך לפני והיה תמים"

על פי האמור נשכיל להבין מה שצוה הקב"ה את אברהם על מצות מילה באמרו (בראשית יז

א): **"התהלך לפני והיה תמים"**. רמז לו הקב"ה בכך, כי הן אמת שכבר מסרת נפשך לפני באור כשדים, כאשר היית מוכן להישרף בכבשן האש על קדושת השם בפועל ממש, אולם אם רצונך להיות "תמים" בתכלית השלימות, כי אז תקיים מצות מילה כדי להשריש בבניך שתכלית הנרצית היא לעבוד את ה' במסירות נפש של חיים.

יומתק להבין בזה מה שמבואר בגמרא (שבת קלז:), כי העומדים בשעת המילה מברכים את הרך הנימול: **"כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים"**, כלומר כשם שנכנס למצות ברית מילה במסירות נפש של חיים, כן יזכה לבסס את כל ימי חייו בתורה ובמעשים טובים על אדני מסירות נפש של חיים.

הנה כי כן זהו שדרשו בגמרא: **"כי עליך הורגנו כל היום, זו המילה"**, כי מלשון הכתוב: **"כי עליך הורגנו כל היום"**, משמע שזהו דבר שאנו עושים שוב ושוב כל היום, וקשה איך אפשר להיהרג על הקב"ה כל היום, הלא באותו רגע שאדם נהרג הוא שוב אינו יכול להיהרג שנית, לכן מפרש הגמרא **"זו המילה"**, כלומר מדובר כאן ממסירות נפש של הריגה בעודו בחיים, אשר ענין זה מקורה במצות מילה שיש בה צער גדול, ועל זה יוצדק לומר: **"כי עליך הורגנו כל היום"**.

היוצא לנו מכל זה כי **"דם פסח ודם מילה"** הם שני סוגים של מסירות נפש, שהוא שורש הקדושה והקיום של כלל ישראל בכל הדורות, **"דם פסח"** הוא מסירות נפש בפועל ממש, שאדם מוכן למסור נפשו למות בפועל על קדושת השם, ואילו **"דם מילה"** הוא מסירות נפש של עבודת ה' בעודו בחיים חיות, ולכן מי שמבטל ב' מצווות אלו הרי מגלה בזה שאינו חפץ לעבוד את ה' במסירות נפש, ונענש על כך בעונש כרת שלא יהיה לו ח"ו חלק ונחלה בתוך ישראל.

וזהו שאמר משה רבינו אחרי הציווי של נתינת דם פסח ודם מילה על המשקוף ועל שתי המזוזות: **"ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם"**. כלומר הרעיון הנשגב של **"דם פסח ודם מילה"**, שרומזים על שני הסוגים של מסירות נפש בפועל ממש ובחיים חיותו, עבודה זו תהיה לחק לך ולבניך עד עולם לעבוד את ה' בשתי בחינות אלו.

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין דברי הפרקי דרבי אליעזר: **"אמר הקב"ה בזכות דם ברית מילה ודם פסח גאלתי אתכם ממצרים, ובזכותם אתם עתידים ליגאל בסוף מלכות רביעית, לכן נאמר שתי פעמים בדמיק חיי"**. הביאור בזה כי כשם שהגאולה ממצרים היתה בזכות שני סוגים של מסירות נפש, ששרשם בשתי המצוות של דם פסח ודם מילה, כן הגאולה העתידה תהיה בזכות שתי בחינות של מסירות נפש אלו, וזהו שאמר הנביא (מיכה ז טו): **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**.

מעתה יאיר לנו להבין המעשה הפלא של דוד המלך, שקם בחצות לילה להודות לה' על שהציל את ישראל בזכות דם פסח ודם מילה, והענין הוא על פי המבואר ב זוהר הקדוש (פרשת לך לך פב:). כי דוד המלך עצמו עתיד להיות מלך המשיח: **"דוד מלכא חי לעלמין, ואפילו ביומי מלכא משיחא איהו מלכא, דהא תנן מלכא משיחא אי מן חייא הוא דוד שמיא, ואי מן מתייא הוא דוד שמיא"**.

והנה דוד המלך ידע שהגאולה העתידה תהיה, בזכות הרעיון הנשגב שאנו למדים מדם פסח ודם מילה, שהם שני סוגים של מסירות נפש – מסירות נפש בפועל ממש ומסירות נפש בחיים, על כן קם בחצות לילה כדי לעסוק בתורה ובעבודת ה' כל הלילה, ומבואר בגמרא (סוכה כו:). שכל ימי חייו לא ישן כי אם שיתין נשמי כשינת הסוס, אשר מעשה זה הוא מסירות נפש של חיים, ובכך השפיע על ישראל לדורות עולם לעבוד את ה' בשתי בחינות אלו, אשר בזכות זה תבוא הגאולה על ידי משיח צדקנו שהוא דוד המלך.